

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

«EDINOST» izhaja 2krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opravištvo, via Torrente, «Nova tiskarna».

Vai dopisi se pošiljajo Uredništvu «via Torrente» «Nuova Tipografia»: vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznaila in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Nova pomoč delalcu

ali novi delalski red.

Kakor smo našim čitateljem pred meseci obširno poročali, bavi se naša vlada posebno rada z delalskim prashanjem; ona si je postavila zadačo, da državo obvaruje socijalističnih preukucij s tem, da sama vzame v roke tiste reforme v socijalnem pogledu, katere so potrebne, da se odstranijo vse krivice, katere je moral dosedaj trpeti delalski stan in da se vpeljejo take postavbe, katere kolikor toliko odgovarjajo humannim načelom in delalca varujejo pred izkoristenjem in zlorabo od strani gospodarjev. Iz tega namena je vlada izdala novo obrtniško postavbo, katera je pred pol letom vstopila v veljavo in v zadnjem zasedanju državnega zbora je ta sklep, tudi nov delalski red, ki ni nič drugega, razen nadaljno popolnjevanje obrtniške postavbe. Predložila je vlada tudi postavbo zaradi zavarovanja delalcev v slučaju ponesrečenja; ali ta postavba se reši še le v prihodnjem zasedanju državnega zbora.

Novi delalski red se posebno ozira na to, da se delalci ne pridružujejo na delu nad mero, da so posebno ob nedeljah prosti vsacega dela; na dalje, da se premladi otroci in ženske ne trpinčijo v fabrikah, da se otrokom sploh omeji doba dela in da se jim ne pušča delati čez moč; konečno določuje ta postavba tudi, kako morajo gospodarji ravnati z rokodelskimi učenci in kake dolžnosti imajo učenci in gospodarji eni proti drugim. Te vse določbe imajo zraven uže omenjenega namena tudi drugo svrhu, in ta je skoraj poglavitna. S tem namreč, da so se otroci preobloževali z delom, postali so slabotni in človeški rod je vsled tacega trpinčenja pojema na

svojih fizičnih in tudi moralnih močeh, v interesu vsake države in človečanstva pa je, da se fizična moč delalnih stanov ohrani, in ne pojmlje. Prav zato pa je dolžnost države, da ne dopušča, da bi se mladina v dobi, ko se še le razvijajo nje životne in duševne moči, trpinčila z delom v fabrikah, kder navadno delalci uživajo slab, okužen zrak in tu in tam tudi slabo hrano. Državi ne more koristiti, ako veliki in delalni del nje prebivalstva fizično nazaduje in ako bi se pustile nekaterim neusmiljenim fabrikantom proste roke, in bi se ne ustavljala ne vlada, ne delalci sami, prišlo bi polagoma v resnici do tega, da bi po starem slovanskem prorokovanju mlatili štirje pod enim mernikom. —

To nam kaže, kako silno je bilo potrebno, da vlada poseže z močno roko mej fabrikanta in delalca in vzame pod svoje varstvo slabjšega. No, kakor navadno, pokazali so se velikonemci tudi pri tej priliki pravi odrtniki, mnogi njihovi poslanci so ugovarjali omejitvam dobe dela in so se sploh potezali za fabrikante, torej za močnejšega; pokazali so svetu, koliko je vreden njih doktrinaren liberalizem, koliko smemo upati od teh ljudi, ako bi kadaj zopet prišli na kormilo. Priznati mora torej svak, da sedanja vlada in sedanja državnozborna večina z pozitivnim delom dokazuje, da jej je res mar blagost in napredek avstrijskih ljudstev in s temi dokazi je federalistična stranka bolj pobila velikonemške širokoustneže, nego bi to mogla s še tolikimi in še tako izvrstnimi govori. Ali pustimo to, in recimo le, da je novi delalski red gotovo lepa stopnja naprej, k mirnemu rešenju socijalnega prashanja, katerej stopinji sledé

polagoma še druge prav tako in še bolj potrebne in koristne. Potrebno se nam zdi torej, da našim čitateljem tudi predstavljamo glavne določbe te nove postavbe. Te se glase tako le:

Razmere mej samostalnimi obrtniki in njih pomočnimi delavci ustanovlja v postavnih mejah svoboden dogovor. — ako ni nobenega dogovora, odločujejo najprvo za tisto dani posebni propisi, potem občni državljanski zakonik.

Pomočni delavci so vse tiste delavske osebe, ki imajo pri obrtnih podjetjih pravičen posel, negledé na leta in spol, in sicer: a) pomočniki (trgovski in obrtni pomočniki, točaji, kočijaži pri voznih obrtih itd.); b) fabriški delavci; c) učenci; d) tiste delavske osebe, ki se jih rabi za podrejene pomočne službe pri obrtih... Osebe postavljene praviloma z letno ali mesečno plačo za višje službe: delovodje mehaniki, faktorji, knjigovodje, denarničarji, odpravitelji, risarji, kemiki itd. ne spadajo k pomočnim delalcem.

Kdor ima obrt, mora na svoje troške preskrbovati in vzdrževati vse tiste naprave glede prostora za delo, strojev in orodja, ki so potrebne za varno življenje in zdravje pomočnih delavcev, oziraje se na to, kakšno je obrtovanje in kakšen kraj, na katerem se vrši.

Mej delovnimi urami je pomočnim delavcem dati primernih odpočitkov, ki ne smejo menj iznašati, ko poldrugo uro, od česar naj, ako mogoče, na poludanski čas odpade jedna ura. Če delavni čas pred poludansko uro ali pa doslej iznaša pet ur ali menj, more odpočitek za dotični delavni čas odpasti, izimši uro, določeno za poludan. Pri nočnem delu je te propise uporabljati zmislu pri-

merno. Trgovinski ministea spora-zumevši se z ministrom za notranje, more, kjer se kaže potreba, posameznim obrtnim razredom, posebno tistim, v katerih se delo pretrgati ne dá, dovoliti primerno skrajšanje delovnih prenehilajev.

Ob nedeljah ima počivati vsako obrtno delo. Izvzeta pa so vsa dela, katera so potrebna, da se namreč osnaži ter v dobrem stanji ohrani obrtne prostore in naprave.

Trgovinski minister, sporazumevši se z ministrom za notranje ter ministrom za bogočastje in nauk, pa vender sme tudi ob nedeljah dovoliti obrtno delo posameznim obrtnim razredom, kder se ne dá pretrgati delo, ali pa je delo brez pretrganja potrebno z ozirom na potrebe konsumentov ali javnega občenja.

Ob praznikih je pomočnim delavcem pripuščati potrebnega časa, da mogó vzpolniti svoji veri ustrezajoče dolžnosti za púhod predpoludanske službe božje.

Pred pretekom pravopogodbinega časa in brez odpovedi more pomočni delavec ostaviti delo: a) če brez škode na svojem zdravju ne more nadaljevati dela; b) če obrta imetnik z njim ali njegovimi zlo postopa ali hudo na časti razžali njega ali njegove; c) če obrta imetnik pomočnega delavca ali njegove skuša zapeljati v nenravstvena ali protipostavna dejanja; d) če obrta imetnik njemu nepristojno trga dogovorjene dohodke ali če ruši druga bistvena določila v pogodbi; e) če obrta imetnik ne more ali se brani, pomočnemu delavcu dati zaslužka.

Naslednje določbe se nanašajo na razveze pogodbe delavskega razmerja in predčasnega izstopa; postavba meri jednemu kakor drugemu z isto mero.

PODLISTEK.

Nova šola.

I.

V vasi N. pod Čavnom je vladalo uže več časa splošno veselje in vaščanje so se nekako ponosno vedli kmetom iz bližnjih vasi nasproti. In kaj ne bi ljudje bili veseli, ponosni? saj jim je visoki okrajni šolski svet zagotovil s prihodnjim mesecem učitelja!

Da pa vsaka čestita bralka in čestiti bralec vaščanom to nedolžno veselje opraviči, povem naj, da so morali njih otroci do sedaj skoraj eno uro oddaljeno farno šolo obiskovati. Kolikim revam bode torej z novo šolo konec in koliko lepih näd je vesela novica obudila, to si je lahko misliti. Stari vojaki in ženske so bili veseli, da so še čakali, da je njih rojstveno vasico tolika čast zadela, gospodarjem i gospodinjam se je toliko časa krita želja izpolnila in prvi so uže računali, koliko se da prihraniti, ker ne bo treba tako pogosto otrokom obleke in obuvala kupovati; dalje se jim ne bo treba bati, da bi se uresničila pretrana misel, kojo je s prav mirno vestjo izustil veljaven okrajni šolski svetovalec: naj bi očetje iz malih vasi plačevali svojim otrokom kosilo pri fari, ter jim s tem dvakratno pot v dnevu prihranili; in je-

zične matere, ki svoje dobre otroke rade zagovarjajo, ne bodo imele dolge poti, če jim bo treba «kaj povedati» g. učitelju, a mlade lepote so pri vsakej priložnosti ugibale, kakšen bode novi učitelj, bo li mlad, lep, uljuden, a pomislile niso, da je okrajnemu šolskemu svetu malo na tem ležeče ustrezati njih skrivnim željam. — Veselja otrok mi menda ni treba še posebej omenjati: saj bode novi učitelj mogoče boljši nego dosedanji pri fari! Najbolj pa se je veselila krčmarica »pri mostu« upajoča, da sedaj tudi mej tednom kako četrtno iztoči; in pa tisti Jože Fadežkov je pridno mazal stari koleselj in pribijal podkove še bolj staremu konjiču: saj bode vse obilno povrmeno, ko dojde g. učitelj; revež ni hotel verjeti, da ni gospóska, določevaje učiteljem plače, mislila, da ti včas tudi voznika potrebujejo.

Stanovanje za novega učitelja se je dobilo pri Hinemovih in gospodinja se je pogosto pogovarjala s hčerko, kaj in kako bosta kuhale i pripravljale gospodu; dobra ženica se je bala, da jej ne bo mogoče mu ustrezati.

Mej vso to veselo družbo se je čutil samo dolgoprsti črevljar Franc nekako žalostnega in mož je imel prav: otrok ni imel, slišal pa je. bahajoč se z novo šolo, od krčmarja v bližnjem trgu, da bode radi tega davek povišan in da bi moral on, kojemu šola nič ne koristi, več »frankov« plačevati; to mu ni šlo v glavo, a ker je bil mož dobrega srca in je videl, da

mu jeza nič ne pomaga, postal je s časom tudi on vesel mej veselim.

Pa še nevernega Tomaža, Janeza z Griča, ne smem pozabiti, ki je trdil, da ne verjame, da pride učitelj v N., dokler ga ne vidi v šoli.

II.

Tako so stale stvari še v četrtek, osem dni pred namenjenim dobodom g. učitelja. Istega dne proti večeru se pripelje gospod župan iz Gorice, ter prinese čudno novico, da je okrajni šolski svet sklenol poslati v N. učiteljico, a namenjenega učitelja drugam. Še tisti večer je zvedela vsa vas o nesrečnem sklepu okrajnega šol. sveta.

In tu bi bili morali slišati hruv in upitje, nič manj, nego da je g. župan povedal, da se bliža Turk. Pred vsemi je bilo slišati Janeza z Griča: »Saj sem pravil, da iz te moke ne bo kruha. Zdaj vam nočejo poslati učitelja, a prihodnjic i učiteljici drugo mesto odločijo«.

I ženskimi, mladimi i starimi ni ta novica ugajala, posebno se je stara Merovka hudovala, ker jej je izginola sladka nada, da bi se g. učitelj zagledal v njeno lepo Tlino. Gospodinja Hinemova je tožila svoje hčerki: »Kaj Ti veš, kaka nadloga bo to? Z možkim se da še izhajati, a kdo bo mogel ustrezati takej ženski, kdo jej prav izkuhati; še morda kave ne bo hotela piti!« — Da je hodil Jože Fadežkov ves obupan okoli in da ni krčmarica več upala, kak polček razven nedelje izpečati, to se samo ob sebi umeje. Edini otroci so ve-

selo poskakovali, ker se jim ni treba njezne ženske tolikanj bati, kakor bradatega učitelja.

Kakor povsod, bili so i tu možje prvi, ki so izprevideli, da vse žalovanje nič ne pomaga in vse pritožbe trdnega sklepa višje šolske oblasti ne predrugačijo in začeli so svoje ljudi tolažiti, kar se jim je tudi kmalu posrečilo, saj so bili vaščanje hudih udarcev navajeni, a le čemerni Jože Fadežkov, kupivši uže novo uzdo za konja, godrnjal je še zmirom, in še le, ko mu je Tine iz Mandrije, njegov dobri prijatelj, trdil, da bode lahko g. učiteljico vozil, pomiril se je nekoliko.

Vaščanje so začeli sedaj trezno misliti, kako bi vredno sprejeli bodočo odgojiteljico svojih otrok. Predlagalo se to in ono; mej drugim je podžupan naznanil svojim sosedom, da hrani uže več časa nekaj smodnika, ki bi se dal ta dan porabiti, a kakor uže dan danes vse dobre ideje največ zaprek najdejo, tako so se i temu modremu predlogu vsi ustavljali: »Kaj treba brezpotrebni troškov?«, menil je črevljar Franc, spomnivši se povišanega davka. »Ni dostojno«, rekel je spet drug, in mali Pecek je še celo trdil, da se sme le streljati, če pride župnik v faro!

III.

Tolikanj zaželeni dan je konečno prišel. Da je bil ta dan praznik vaščanom, tega mi menda ni treba praviti. — Otroci, ki niso mogli vso noč nič spati, tekali so, ne prašaje po zajutruku, na vse zgodaj k belej

Reševati prepire iz delovskega, učnega razmerja in iz razmerja za stran mezde mej gospodarji, ki k drugi ne pripadajo, in njih pomočnimi delavci ali pa mej le-temi pomočnimi delavci, more se ustanoviti posebne razsodne zbornice. Dovoljenje, ustanoviti take zbornice, podeli na predlog večega števila obrta-imetnikov ali pomočnih delavcev, kateri stanujejo v okrajih bodočega zbora, politično deželno oblastvo.

Tisti gospodarji, ki ne pripadajo k nobeni zadrugi, so zavezani, da napravijo z doneski pomočnih delavcev posebno bolniško denarnico za svoj zavod, ali pristopiti k drugi že obstoječi. — Pri tej določbi je v debati državna zbornica odobrila resolucijo, ki vlado pozivlja, naj predloži zakon o zavarovanju delavskih bolnikov.

(Konec prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesar pride 5. julija v Pulj k pomorskim vajam, pri katerih ostane tri dni. Mornarični poveljnik, baron Sterneck, je prišel v četrtak zvečer v Trst ter se brez odloga vkrcal na vojno ladijo »Triest« in odpeljal v Pulj, da bo vodil pomorske vaje.

Državni finančni minister Kallay se zopet letos, v nekoliko dneh, napoti v Bosno, po katere deželi bo dalj časa potoval in ondodne razmere preiskaval.

Na Moravskem je malo upanja, da bi pri volitvah v deželni zbor zmagala česka stranka, nemški liberalci imajo tam še preveč vpliva; v velikem posestvu ste se ustavška in srednja stranka zedinili tako, da boste volili 17 ustavovernih in 8 kandidatov srednje stranke.

Privatno nižjo gimnazijo s češkim učnim jezikom v Hradišči na Moravskem je dovolilo naučno ministerstvo, za njeno vzdrževanje pa bo skrbela »Ustredni matice« školska v Pragi.

V hrvatskem deželnem zboru se je 8. t. m. zavrgel predlog, naj se zboru predlože spisi gledé razobešanja dvojezičnih grbov z večino 8 glasov, ban je govoril zoper predlog.

V hrvatskem deželnem zboru je 11. t. m. izjavil Starčević, da so izmišljene vesti, da je on prosil odpuščanja. On nema nikoga za nobeno stvar odpuščanja prositi, ker je govoril golo resnico. Nazadnje mu je načelnik besedo vzelo.

Na Ogerskem so žalostni časi, pri volilnih shodih so se zadnje dni godile reči, ki nič dobrega ne obečajo; na mnogo krajih je tekla kri; samo v Mindsentu je bilo 7 mrtvih in 45 ranjenih, in mnogo v mnogo družin krajih, in prave volitve so se še le včeraj pričele, pri teh pa se je

cesti gledat, se li uže bliža gospodičina učiteljica. — Okolo desete ure se je zbralo ljudstvo na Griču. V prvi vrsti so stali občinski možje, le podžupan se je držal nekako oddaljeno; možu se je prejšnji dan streha na blevu udrla in pa pozabil se ni, da se je njegov modri predlog zavrgel. — Vaški fantje so, stoje na strani, hoteli prvi izreči svojo veljavno sodbo. Radovedni spol je bil tudi obilno zastopan in otroci, sedaj bolj mirni, držali so uže klobuke v rokah. — Pol dolge ure so čakali vaščanje, ko se pripelje učiteljica. Pozdravljanje in predstavljanje se prične ter spravi ubogo gospodičino, katerej bi se o takem sprejemu še sanjalo ne bilo, v tako zadrego, da bi bil kak okrajni svetovalec, da jo je videl, gotovo v prihodnji seji predlagal, naj se ne pošilja več učiteljice na kmete! — Janez z Griča, sedaj ves izklesan radi svoje neverjetnosti, skušal se je na vsak način prikupiti učiteljici in užregel jej je gotovo, ponudivši se jej za kuzpota do Hinemove hiše, njenega bodočega stanovanja. — Koj drugi dan se je odprla slovesno šola in vsak srečni oče je pripeljal vse svoje ukažljive otroke, da jih izroči in priporoči gospodičini učiteljici, a mati mlinarica, žena redkih besedi, privela je sina i hčerko in na glavi najboljšje priporočilo: pregneno pletenico!

IV.

In veselili so se N...ani jedno leto nove šole in njih sreča je priklopala do vr-

bati še hujših izgredov, zato ni le vsa varstvena straža na nogah, temuč tudi vojaštvo, samo temešvarsko armadno poveljstvo je določilo 46 kompanij pešcev in 19 eskadron konjice za varnost pri volitvah, in vsa ta vojaška moč se rabi le v 8 županijah. Da je ljudstvo tako razdivjano, kakor poprej še nikoli ne, tega so krivi razni vzroki; najbolj so ljudstvo razgrela in razpalila mnogi ščuvanci, ki sejo sovražstvo mej drhal do premočnih ljudi ter jim govoré o svobodi in enakosti. Drhal ne dela razločka mej vero in narodnostjo, ampak razbija, pobija in rops, kar jej na protu pride. To je žalostno stanje, to je moralna propast! In da je temu tako, tega tudi ogerska poslanska zbornica ni popolnoma nekriva, ker dajala je ljudstvu slab izgled in s tem si sama podkopala spoštovanje mej ljudstvom. In kako ne bi ga bila, saj so bili v zadnjih treh letih na dnevnem redu vedni škandali, saj so se poslanci v javnih sejah pitali: cepci, izdajice domovine itd. in tudi dvobojev mej njimi ni manjkalo. Vse to jako temni ogersko slavo in tlači zaupanje do ogerske državne polovice.

Za gradbo železnice Mostar-Metković se je sprejela ponudba barona Schwarza in banke Union, ker je mej vsemi ponudbami najugodnejša. Železnica se začne brez odloga graditi in mora biti v enem letu dodelana. Pri volitvi šin se je v prvi vrsti ozirati na domače izdelke.

Vnanje dežele.

Črnogorski knez je dalj časa popotoval po kneževini, vzlasti po novo pridobljenih okrajih, kder se je natanko seznanil z razmerami in potrebami ljudstva.

Srbska vlada vedno dalje sega v pravice, katere je imelo doslej ljudstvo; občinski zakon je sebi v prid predrugčila, belgradskega župana bo v prihodnje volil minister notranjih zadev, župane v drugih mestih, potem trgih in vaséh pa bodo volili zaupni možje, a vlada si je pridržala pravico, volitve potrditi ali zavreči.

Le Sofije se poroča, da tam ni nič znano, da bi bili srbski izseljenci napadali srbsko pokrajino i da srbski opravniki ni mogel povedati ni kraja ni časa, kder in kdaj bi se bilo to zgodilo. Bolgarska vlada pripravlja o tej stvari spomenico velevladstvom. Iz Črnogore pa se je srbske vladi naznanilo, da je čez meje na srbsko udarila oborožena četa pod vodstvom nečega popa.

Na Ruskem mej vojaki zelo straši nihilizem; 8. t. m. so v Odesizapri 8 topničarskih častnikov, na katere leti sum, da so v zvezi z nihilisti.

V italijanski poslanski zbornici je 11. t. m. odgovoril minister Mancini na Campo-realejevo interpelacijo ter pojasnil razmere in interese, katere imajo države in tudi Italija na Marokanskem. Poudarjal je, da je francoska vlada večkrat trdno zagotovila, da se marokanskih dežel ne dotakne. Prepirne zadeve mej Francosko in Maro-

hunca, ko so z novim šolskim letom dobili učitelja. — A srečnega svet nema človeka, manj pa cele vasi — to so vedeli naši vaščanje in polastila se jih je slutnja bodoče nesreče in šepasti Franč je celó prorokoval, da se pripeti nekaj nezasišlanega, ker ga nenavadno zbada v kruljeve nogi. — Mesec dni je podučeval novopečeni učitelj vaško dečo, ko oznani gospod kaplan pri fari, da se zapre šola v N. in da bodo morali tamošnji otroci zopet farno šolo obiskavati.

To je bila strela iz jasnega. Moško so stopili občinski možje na noge; niso hoteli, da bi se jim kar čez noč odvzela šola, ki je dičila njih vas nad leto dni. A zastoj njih trud, zastoj njih pritožbe, zastoj glasno godrnjanje žensk; zvedeli so le toliko: tam nekde na Krasu živé še v temi nevednosti ter bolj potrebujejo šole, nego iznajdljivi Podčavenci; tja mora učitelj.

In saj veste: najhujša vseh je bolečina v nesreči srečnih dni spomin, zato pa ni bilo žalovanju i tarnjanju ni konca ni kraja. — Le kder je v začetku jokaj, sedaj se je smijal: črevljar Franč; le škoda, da ne zna moč pisati, če ne bi bil gotovo kateri izmej slovenskih častnikov take srečen, da bi oznanjeval svetu njegovo javno zahvalo sl. okr. šolskemu svetu v Gorici, ki je napravil to le kratko, nedolžno veselje njegovim sosedom z ustanovitvijo njem trinajstmesčne šole! —u—

kansko se uže poravnava. Italija vendar v soglasji s zadevajočimi vladami ne obrne oči od te zadeve.

V Belgiji so pri novih volitvah v državni zbor propali liberalci, ki so sedaj imeli večino v državnem zboru. V novem zboru bo imela tako imenovana klerikalna stranka 32 glasov večine. V mestu Bruselju je znašala klerikalna večina 1347 glasov. — Vsed te važne premembe je liberalno ministerstvo odstopilo ter poklicani bili na ministerske sedeže možje izmej večine državnega zbora.

V Bruselu je bila 11. t. m. zvečer nekaka rabuka; ljudske trope so razsajale po ulicah, prišlo je na več mestih do pretepa. V neke katoliške bukvarnici je drhal razbila okna, odtrgala veterinice, vdrila v bišo in razbila pobišje. Nekoliko oseb so zaprli in pričela se je preiskava.

V angleški poslanski zbornici se je 11. t. m. obravnaval predlog, naj se tudi ženskim podeli volilna pravica; minister Gladstone je ta predlog pobijal ter rekel, da se to prašanje mora z največjo previdnostjo pretestiti; ako bi se predlog sprejel, zavaruje se vlada vsake odgovornosti.

Angleške vladi je došlo mnogo prošenj, naj se da zakon, po katerem se imajo bičevati tisti, ki delajo atentate z dinamitom. Ker je pred leti bičspokoril »dušice«, zato je opravičeno javno menenje, da spokori tudi dinamitovce.

Angleška vlada se je vnovič pritožila ameriške vladi zaradi zarot, ki se delajo v Ameriki, da se z dinamitom prevrže obstoječi red. — Gladstone je v poslanski zbornici naznanil, da ni res, da bi angleška vlada bila svetovaja turške, naj pošlje vojakov v Egipt ali Sudan. Vlada je s Turčijo stopila v dogovor za stran nekaterih luk v Rudečem morji, ali ta dogovor ni imel nobenega vspeha.

Angleška vlada je sklenola, da angleški vojniki ostanejo v Egiptu do 1. januarja 1888., ako se mej tem vlada egiptovskega kralja dobro ne utrdi. Po tej dobi pa zapusti angleška vojska Egipt, ako to vse velevlasti dovolé, sicer pa ostane še dalje tam, če se bo angleške vladi potrebno zdelo in bi le ena evropska velevlad daljšo okupacijo želela.

Na Španjskem tudi ljudstvo straši dinamit in zato zahteva, naj se sklene zakon o napravljanju in rabi dinamita. Vlada je izjavila, da pripravila tak zakon.

V severno-amerikanskih zedinjenih državah je bila zadnje dni predvolitev načelnika republike; izvoljen je bil Blaine, nekdanji Garfieldov državni tajnik.

Isterski zbor.

Poreč, 9. junija 1884.

Istarski sabor sazvan cesarskim patentom od 2. junija otvoren je danas u podne.

Predsjednik dr. Vidulić pozdravi prisutne zastupnike, reče, da je stalan, da će svi bez razlike nastojati o dobru pučanstva i složno.

Cesarska vlada i zemaljski odbor, da će predložiti neke zakone u stvarih gospodarskih i zdravstvenih. Razpravljaje toga, da neka bude trezno i složno za umaljšiti zlo, a povećati dobro.

Pozivlje sabor, da se spomene Njegovoga Veličanstva cesara pod okriljem kojega se može raditi za dobro zemlje. Zastupnici odgovaraju sa *Bivša*, naši sa *Živio*!

Predstavlja saboru carskoga komisara. Biskup Glavina izpričava se, da ne može doći.

Ordinarijat porečki javlja, da je obdržavana svečana služba božja prije otvorenja sabora.

Dr. Bubba i dr. Doblanovich imenovani su bilježnici dok se konstituira sabor. Zastupnik Slavoj Jenko pozvan od predsjednika neka reče »prometto« da će izvršiti vjerno svoje dužnosti i pokoran biti zakonom i caru, reče hrvatski »občujem«. — Ovaj put nije bilo vikanja.

Konstituiranje sabora odgođeno je, dok dodju i ostali zastupnici.

Pučanstvo grada vlada se mirno.

Od sloveno-hrvatske stranke bili su na prvog sjednici Zamlić, Jenko i Laginja. Ovaj put biti će u saboru govora, kako da se utvrde službe kod občinah; onda neki zakoni, da se učine gospodarska društva u svakom kotaru i druge manje znamenite stvari.

(II. sjednica od 10. junija.)

Predsjednik dr. Vidulich otvara sjednicu u 11¹/₄ prije podne.

Zastupnikah je priličan broj. Na galeriji dosta občinstva, al samo muško.

Dr. Bubba čita zapisnik zadnje sjednice, komu nitko neprigovara, te je odođen.

Ordinarijat porečko-puljski javlja, kad će biti službena sv. misa na Tielovo. — Prma se na znanje.

Kapetan Eluschegg iz Lošinja javlja, da radi težkih službenih poslova nemože na sabor i moli dopust od 10 danah. Naši zastupnici neustaju.

Za bilježnike izabrani su dr. Bubba i dr. Doblanovich.

Za revizore: Bembo, dr. Doblanovich, Rizzi, Zamlić (naš), Debbello i Ivančić.

Predsjednik javlja, da će biti dobro, ako se imenuje i jedan poljodjelski odbor, jer ima više stvari za proučiti, naime neke vladine zakonske osnove (o ustrojenju kotarskih odbora za seosko gospodarstvo i ob uređenju lugarske službe).

Cancianci na to predlaže, da se izaberu odbori: poljodjelski sa 5 članovah, školski sa 5, financijski sa 7, političko-legalni sa 7. — Predlog je prihvaćen.

Predsjednik spominje, da ima i nekih znamenitijih peticijah, na koje će zemaljski odbor učiniti svoje predloge. (Takova jedna peticija jest iz Lanišća i drugih selah onoga Krasa za odcepljenje od glavarstva Buzetskoga; za tim molba nekih stanovnikah iz Kastavščine — iz Breze, Zvoneče, Kučeli i Rukavca — za odcepljenje od matere-občine; zatim neke molbe, osobito učiteljah za pomoć, povišanje mirovine itd.) Sve te stvari bit će predložene dotičnim odborom.

Na to budu birani odbori. Od naših izabrani su u financijski odbor Zamlić, u školski Spinić, u poljodjelski Laginja, a u političko-pravni nijedan. Ipak mora se reći, što je pravo, da je većina kod izbora odbora barem nešto obzira pokazala prema našoj stranki.

Dok budu odbori pripremili svoje stvari, nemože biti sjednice sabora.

Buduća sjednica držat će se valjda u subotu.

Ni na drugu sjednicu nisu došli naši zastupnici Križanac i Spinić, jer nisu imali valovnice (legitimacije) od namjestništva. — Od drugih manjkali su: Bolmarčić, Eluschegg, barun Lazzarini, Campitelli, Venier, Gambini, Doblanovich, Scampicchio.

DOPISI.

Iz Katinare pri Trstu, 10. junija. — Na zvoniku, farovžu, na prostoru okolo cerkeve in ob cesti vse polno praporov vihra 8. dne t. m. Vse to kaže, da se tu nekaj posebnega mora slaviti, ker za službo božjo o navadnih nedeljah se kaj takega ne pripravlja. Kaka slovesnost je tedaj bila?

Ne le jedna, temuč dvojna, da trojna slovesnost se je vršila omenjeni dan na Katinari. Bilo je opasilo katinarske župnije; bila je pa tudi nova maša in vrhu tega je bilo veselje obilo, ker so novi zvonovi verne k slovesnej službi božjej privrati klicali.

Kakor sem uže poročal, zbralo se je bilo 29. maja in 5. junija veliko ljudstva, ali še veliko večja množica se je bila 8. t. m. sešla. Prišlo jih je bilo mnogo iz prav oddaljenih krajev, posebno z sivega Krasa, prišli so bili k daritvi, katero je njih rojak č. g. Josip Kompare prvokrat Vsemogočnemu daroval.

Uže prijetni, mili glas novih zvonov jih je veliko na Katinaro privabil. To se je videlo po dokončanej službi božjej, ker iz vsake fare se jih je nekoliko v zvonik spravilo, da so glas zvonov prav blizu poskušali in svojo umetnost v pritkovanju pokazali. Niso se mogli zvrstiti. To pa moram reči, da so vsi lepoto zvonov in glas njih hvalili.

Da je bila pa nova maša posebe magnet, ki je ljudi kar trumoma ulekel na višavo, kdo bi mogel to zanikati? Nova maša je bila uže od nekdanj vernim Slovincem najveselejša, najmilkavnejša veselica, tudi takrat, ko so še bolj pogoste bile, toliko bolj žele ljudje se tiste zdaj vdeležiti, ker se redko katera tam pa tam opravlja.

Vsaj petkrat pa tudi večkrat toliko prostorna bi bila morala sedanja cerkev biti, da bi bili vsi ljudje v njej prostorček imeli.

Č. g. novomašnik je bil namenjen na tihem v Trstu prvo sv. daritev opraviti, ali prijatelj Katinarskega duhovna so ga nagovorili, naj bi to storil na Katinari. Udal se je, in zato mu izrekajo duhovnjani presrečno zahvalo, in upam, da se je poslovil z veselim srcem od Katinare.

Preč. g. Janez Legat, prof. in vodja v deškem semenišču je v saboto popoldan spremljal g. novomašnika tu gori, došlo so pozdravili veseli glasovi novih zvonov.

V nedeljo o 10. uri smo v slovesnem sprevodu in sicer veliko belo oblečenih deklic, nekaj domačih svatov in družic, roditelji in bližnja žlahta in 4 g. duhovni s prapori g. novomašnika spremlili v cer-

key. Naj omenim še to: Doznavši, da hoče g. novomašnik nam to veselje napraviti, sklenili smo, da mu hočemo v zahvalo tudi vsaj nekoliko veselja napraviti. Prav »ofcet« mora biti! No ženitovanja brez šopkov pa si človek še misliti ne more. To skrb je prevzela gospa Jančarjeva, katera je za vse vdeležence šopke, g. novomašnika pa posebno krasen, ne šopek, ampak »pušelo« iz krasnih umetnih cvetic omislila. Naj jej bo po tej poti zahvala izrečena.

Došlega novomašnika do cerkve je napis nad vhodom: »Novomašnik bod' pozdravljen«, vstopivšega v cerkev pa s kora krepko doneča pesen s prav tistimi začetnimi besedami pozdravila.

Po odpetej pesmici: Pridi sveti Duh itd. stopi na prižnico zgoraj imenovani gospod vodja, ter v lepem, gladkem, razumljivem govoru pove, kake slovesnosti in zakaj se vrše, in potem iz besed gosp.: »Pojte učite... učite jih spolnovati vse, kar sem vam rekel«, razlaga dokaj ganljivo in podučljivo opravila pri posvečevanju novih zvonov in pri delanju sv. mašnikovega posvečevanja. Posebno izvrstna je bila v daljnem govoru izpeljava o namenu zvonov v primeri z dolžnostmi katoliškega duhovna. Selze mnogim pa v oči privabi trenotek, ko g. govornik povabi nove zvonove naj povabijo novomašnika pred altar, Bogu brezmadežno jagnje darovat, in v tistem hipu se oglasi mili glas zvonov. Novomašnik stopi sicer vidno ganjen, pa vendar z neko — novincem ne prav navadno — gotovostjo pred altar ter z krepkim pa prijetnim glasom zapoje: Tantum ergo.

Dalnega opravila v cerkvi ne bodem popisoval. H kratkemu obedu v farovžu so bili povabljeni č. gg. duhovni, nekaj domačih svatov, roditelji, brat in sestra novomašnika.

Naj konečno še omenim, da je bila uže jedna nova maša na Katinari in sicer v letu 1837. Imel jo je pokojni gosp. Galant, ki je umrl kot zupnik fare novega sv. Antona v Trstu.

Pravijo, da v »tretje rado gre«. Bog daj! pa ne le tu, temuč tudi še v drugih krajih, da se toliko občutljivo pomankanje duhovnov nadomesti, kar bode sv. veri in narodnosti na korist.

Iz Šembida nad Vipavo, dné 10. junija 1884. (Izv. dop.) (*Vertovčeva slavnost*). — Le škoda, da nam je nagajal dež; drugače bi bila Vrtovčeva slavnost jako imponantna, kajti še tako se je verno slovensko ljudstvo iz Vipavske doline v močnih krdelih vdeležilo za našo dolino gotovo pomenljive svečanosti. Ali kedor pozna naše ljudstvo in vé, v kakem spoštovanju ima ono ime rajnega Matije Vertovca, ne čudi se temu. — Pravi nastopnik našega prvega učitelja v kmet. napredku, g. Rihard Dolenc, vodja vinarske šole na Slapem, sprožil je idejo, da se postavi ob 100 letnici rojstva rajnega Vertovca trajni spominek temu v resnici dobrotniku svojega naroda.

Castno začel, častno izvršil je ta gospod prelepo nalogo. — V nedeljo torej je bil za Šembid slaven dan; to so nam uže na vse jutro oznanjali topiči. Ob 10 uri je bila slovesna sv. maša, pri kateri je imel g. župnik Tomažič prelepo pridigo in v njej natanko popisal življenje ter slavil spomin svojega prednika. Mnogim navzočim obeh spolov, posebno pa takim, kateri so dobro poznali preblazega slavljenca, igralo so solze v očeh mej prelepo pridigo. Po pridigi se je ljudstvo zbralo pred Vrtovčevo hišo, v kateri je vzdana prekrasna spominska plošča. — Ta hiša je zdaj lastnina vrliga rodoljuba, g. Filipa Vertovca, sina nečaka rajnega Matije Vrtovca, eden njegovih nečakov živi v Trstu in je penzionirani korvetni kapitan, g. Filip Vrtovec, mož, ki se posebno rad peča z matematiko. Ploščo je izdelal kamnosek F. Stofa v Volčjemgradu iz najlepšega kraškega marmorja. Napis je ta le:

»V hvaležni spomin gospodu

Matiji Vrtovcu

rojenemu dné 28. januarja 1784. l. v Smarju, na Primorskem, mnogoletnemu župniku St. Vidskemu, umrlemu dné 2. septembra leta 1851., kateri se je prvi trudil slovensko vinstvo povzdigniti, ob stoletnici njegovega rojstva postavili njegovo častitljivo.

Slavnostni govor, jako dobro premišljen, a popolnoma popularen, imel je g. Rihard Dolenc. — V krepkih potezah risal je ta v resnici ljudski govornik življenje rajnega dobrotnika Slovencev, in sosebno naše krasne doline. — Saj to gosp. Rihard najboljši čuti, ker on je sam Vipavec in se z nami veseli in z nami trpi. Govor njegov nam je globoko sezal v srca; le škoda, da je motil dež, kateremu pa smo se vstrajno upirali, tako, da ni on nas, ampak da smo mi njega pregnali. Pri koncu govora odkrila se je plošča in šembidski znani izvrstni pevec zapel so »Slavo«. — Za tem smo šli vsi na bližnjo pokopališče; visokorodni gosp. grof Lanthieri, ki je povsod z narodom, položil je krasen venec na grob rajnega Matije Vrtovca in g. Rihard Dolenc je zopet na kratko go-

voril spomenico tam počivajočemu velikemu možu; po govoru pa so pevci zapeli »Blagor mu«. — Ljudstvo se je razšlo; odličnejši gostje in domačini pa so se zbrali k banketu, kder so švigale napitnice in je trajalo veselje do pozne ure. — Beseda je odpadla, zaradi slabega vremena, ker je popoldne le v enomer lilo; ali prestavili smo jo na nedeljo.

Slava odboru in sploh našaj vipavskij inteligenciji, ki nas uči na tak lep način, slaviti naše prave moč.

Iz Cola nad Vipavo, 11. junija.

— Od 20. maja t. l. se nahajal »Edinost« in od tukaj dopis, v katerem dopisnik tukajšnjo občino in njene na novo izvoljene zastopnike s prav grdim obrekanjem napada ter svoj žolč na nje izlika.

Da se po pregovoru »audiat ur et altera pars« resnica prav spozna, naj se oglasi še drug zvon.

Najprej moram oporekati njegovej izjavi, »da se pri volitvi ni pravilno postopalo«; ne vem, kako njegovi možgani tolmačijo pravilnost volitve; vsi odborniki so podpisali volitveni zapisnik, in nobeden ni besedice črtnol ali zoper volitev se kaj pritožil; ako je dopisnik volitev za nepravilno spoznal, naj bi bil odrekel svoj podpis, česar pa ni storil, in naj bi bil povedal vzrok, zakaj je volitev nepravilna, in naj bi bil tudi v svojem dopisu dokazal, zakaj se ni pravilno ravnilo; — za piše se lahko marsikaj, a treba je dokazati.

Nadalje pravi dopisnik, ako bi se bilo pri volitvi pravilno ravnilo, »bil bi prišel na županov sedež drug, ki je za to sposoben, in unet za blagost občine«; — s temi besedami vrže blata na novo izvoljenega župana Meks Žgur-a, češ, on ni sposoben za to službo; — jaz pa, ki bivam uže precej časa v colski občini, in imam mnogo priložnosti, značaje njenih mož opazovati in spoznavati, moram kar naravnost reči, da Meks Žgur je zaradi svojega miroljubnega in ponižnega značaja v vsej občini jako spoštovan in priljubljen oseba, in da uživa zaupanje vseh pošteno mislečih občanov, kar se je pokazalo tudi pri volitvi novega župana; kajti dobil je nadpolovično večino glasov, da si tudi je kandidat nasprotne stranke posebno dva odbornika strašno teroriziral in ju strašil, da proti dotični vasi vse svoje strune napne, ako volita Meks Žgur-a za župana; — vsega tega teroriziranja se pa odločna moza niste nič bala, ampak sta brez strahu Meks Žgur-u dala svoja glasova.

Najbolj pa renči dopisnik proti koncu svojega dopisa na nekega odbornika z besedami: »Bil je na križpotu agent, ki je volilce k sebi vabil in napajal, da so mu v vselej družbi glasove prodajali za dva ali tri litre vina«; to je pa neresnično in obrekovanje; — kajti »agent na križpotu« ima priče, da zaradi volitve novega colskega župana niti kapljice vina ni potopil; — vsa njegova agitacija je obstajala pa le v tem, da je dvema odbornikoma bil privoščil besedo, katerih eden uže tako nasprotnega kandidata za župana ni mislil voliti, drugi ga je pa volil; potem takim je njegova agitacija malo vspeha imela; nasprotna stranka pa še toliko taktike ni imela, da bi bila svojih bornih šest glasov združila za eno samo osebo, ampak razcepila ji je tako, da je dobil eden štiri glasove, drugi pa samo dva.

Eden, ki mu je za to mar, da svet izve resnico.

Od Malenedelje na spodnjem Štirskem, dne 9. junija. Letošnja spomlad je bila prekrasna: prava podoba pozemeljskega raja, res divni, najvselejši čas leta. Letina se kaže pa tako: česnje in slive so v cvetu ospele vsled deževja, le semtrtja se nahajajo rodovite, jabolka rode le nekatere sorte, hruške v obče srednje, sena bo malo pri nas, reži in pšenica v dobri zemlji bujno raste, oves se slabo obnese. — Vreme je jako spremenljivo in malo hladno. — Po vinogradih se je našlo mnogo i to velikih kabrnikov, kakor uže dolgo ne, posebno sorte »Izabela«, ki je tukaj posebno razširjena in se goji v rajdah, kaže bolje od drugih let, ta sorta je vsega priporočila vredna, ker vsako leto obilno rodi, in je za mraz malo občutljiva, bujno raste tudi v revnej zemlji; nadejati se je dobre vinske letine in potrebni smo je. Bog nas varuj toče in drugih nezdod.

Volilna borba za štajerski deželni zbor se je pričela; volitve bodo na kmetih 15., v mestih in trgih 17. in veleposestvo bo volilo 19. julija. Sklicalo je slovensko društvo zaupne moze iz vseh spodnještajerskih okrajev, da se porazume zavolj kandidatov, ki se potem volilem predstavijo.

Sveta in domoljubna dolžnost je volitev se najkrepkeje poprijeti, da premagamo nemško-liberalno stranko, le tako si znamo pomagati in dosegniti svoje pravo in kmetijski stan oteti pogube, želimo, da bi vsi prišli na volišče, ter zložno, neustrašno, soglasno volili kandidate, ki se bodo priporočali od naše stranke.

Celjski listič, našej stranki sovražni, liberalni »Kmetijski prijatelj«, se slovensko-nemškim tekotom se je tudi k nam zatepel.

ali kakor ga »St. Gospodar« nazivlje »Lisjaka«, ta list hvali pruski »šulverein« ter ga priporoča, z blatom pa ometa naše gg. poslance, rodoljube, ter ščuva zoper nje, pa vendar ne najde pravega prebivališča pri nas, menda mu manjka hrane, in ker si ne upa na svetlo, ker mu brije ostra sapa nasproti. (Prosimo Ur.) Brežki.

Iz Zlate Prage, dne 11. junija. Čudili se boste, da sem kar natihoma popihol s Primorskega v stolico českih naših bratov. Nu, kaj bočete, če so lastavice priletele čez srednjo morje iz Afrike v slovenske dežele, zakaj pa jaz ne bi enkrat poletel v deželo, kder Veltava vali srebrne valove? In v resnici, uže davno mi je srce brepenelo, da bi enkrat pogledal staroslavno mesto, ki je polno zgodovinskih spomenikov, in mikalo me je še posebno českim modricam posvečeno svetišče, krasno novo gledališče, h kateremu romajo Čehi z vseh prostornih krajev, da skoraj ni dan ne mine, v katerem ne bi poseben vlak pripeljal čestilcev narodnih svetinj. Odrinol sem o binkošti; v Ljubljani sem dobil v voz dva tovariša, kakoršnih si pa prav nič nisem želel, s zblojeno nemščino sta mi želodec mešala, zato sem se pa toliko bolj razveselil, ko so na Zidanem mostu vstopili trije gospodje, mej temi en častnik, ki so popotovali v savinjsko dolino, da se vdeležijo krsta zastave savinjskega Sokola v Žavcu. Bralo se jim je na obrazu veselje, bili smo takoj dobri prijatelji in srčno smo se v Celji poslovili. Prišel sem v Beč ter se tu nekoliko časa zamudil; potem pa skoz Moravsko dirjal na Česko; vesellilo me je, da sem od Beča do Prage slišal večino česko besedo. V Libericah vzamem v roke tam izhajajoči nemški časnik od 6. t. m. in glej — zlomka! Naletim na dopis s Kranjskega, v katerem se trdi, da je Ljubljana nemška, da je ljubljanska hranilnica dala za zidanje nove nemške šole 50.000 gld.; dopisnik se posmehuje, da hočejo Slovenci zoper to šolo protestirati. Dospevši 8. t. m. v Prago, hotel sem iti k predstavi v novo gledališče, ali lej smole! — rekli so mi, da so razprodane vse vstopnice, ter mi svetovali, naj si vstopnico uže dopoldne priskrbim, če hočem predstavo obiskati, ker popoldne jih je malokdaj več dobili. Nu, to pa me je vesellilo, mislil sem si, o da bi tudi v Ljubljani tako bilo! Drugi dan sem se toraj ravnal po dobljenem svetu; v gledališči je bilo ogromno ljudstva, vse natlačeno je bilo. Prav je, da se Slovenci pripravljajo s posebnim vlakom v Prago; to gledališče jih mora naučiti, da bodo bolj skrbeli za gledališčne predstave, nego so doslej.

Domače in razne vesti.

Čestitke koperskim volilcem. Iz Peroja blizo Pole je došla ta-le čestitka:

Otačbeničkim izbornikom političkega kotara koperskega! Veseo klik rad Vaše sjajne pobjede, odjeknuo je i po naših pitomih straneh. Takovih neustrašivih boričah mi želimo ovoj zapuštenoj Istri. Kada svi izborniki budu tako svietni i tako čvrsti, kakovimi ste se Vi pokazali, tek onda moči čemo reči, da nam je sinula zora boljše budućnosti. Evala braćo! Živili!

Izbornici Peroja. (Slede podpisi).

Seja mestnega zbora. V seji dne 11. t. m. se je razpravljalo mej družim tudi o poznatem razstavem hrvaškem paviljonu, kojega je »komitet za olepšanje mesta« v dar ponudil mestu Trstu. Paviljon stoji zapuščen in osamljen še vedno na svojem starem prostoru. G. Karmelič, barkov. gostilničar, ponudil je mestu gl. 200 letne najemščine zanj, ako ga na svoje stroške prestavi na trg barkoveljske luke in mu ga toliko popravi, da bi mogel rabiti za kavano. Dasi je komitet ponudil mestu tudi še gl. 500.— za prevozne stroške, vendar je sl. zbor njegovo veldušno ponudbo odbil z razlogi, da bi trehalo kacij gl. 3000.— za popolno popravo paviljona, katerih bi pa mesto ne moglo potrošiti za to baje neprimerno stavbo, in da je sestavljen samim lesom nevaren ognja. — Kako uljudno!

Vladika Strossmayer, častni ud gerliške čitalnice, je podaril goriški čitalnici 100 g. in 100 g. goriškemu bralnemu in podpornemu društvu.

Veteransko društvo tržasko bode imelo v nedeljo, 22. t. m. veselico s tombolo. ne, kakor smo po pomoti poročili v št. 45 našega lista, v »Monte verde«, ampak v »Mondo nuovo«. — Tombola se bode začela točno ob 6. uri popoldne. Dobitki so ti le: Prva cinkvina 30, druga cinkvina gl. 20.—, tombola gl. 100.— Po tomboli bode koncertirala društvena godba. Karte za tombolo stanejo po 20 soldiv in se morejo kupovati v društvenem uradu, Corsia Stadion, št. 15. Čisti dohodek je namenjen društvenemu zalogu za podpore.

Razpis služb. V Matavunu, okrajno glavarstvo Porečko, oddaja se služba poštnega odpravitelja. Vložiti treba varščine f. 300; letne plače je 300, urad-

nega paušala f. 80, za vzdrževanje dnevne poštne zveze med Matavunom in Bujami letnih f. 1250, in letnega paušala f. 240 za vzdrževanje sela med Matavunom in Korajbo. Prošnje naj se vlože v 14 dneh c. kr. poštne in telegrafskemu ravnateljstvu v Trstu. C. k. predsedništvo dalmatinskega deželnega namestništva v Zadru razpisuje dve službi živinozdravniški pri okr. polit. gosposkih v Dalmaciji z nagrado XI. razreda letnih f. 600, peteroletne doklade fr. 100 in letne stanovnine f. 120. Prošnje naj se ulagajo do konec t. m. prej rečenemu predsedništvu in morajo priložiti dokazati vrh vrle sposobnosti živinozdravniške tudi popolno znanje laškega in srbsko-hrvaškega ali vsaj zadnje omenjenega jezika.

Tržaské novosti:

Radi dežnega vremena ni bilo javnega obhoda na Sv. rešnjega telesa dan; obhajala se je vsa svečanost v stolnej cerkvi v navzočnosti vseh dostojanstvenikov; le župan in mestni očetje so se odlikovali se svojo nenazočnostjo.

Naši so v četrtek popoldne pri molu S. Carlo utopljenca, ki je moral že več dni v morju biti; bil je delavec in kacij 40 let star. Najbrže sopet samomor.

Porotno sodišče v Trstu dne 13. t. m. je obsodilo Jovano vdovo po Jožefu Grizonić 40 let staro in mater 4 otrok iz Gazona koperskega okraja na 7 mesecev težke ječe, ker je svoje novorojeno nezakonsko dete o porodu zanemarila, da je revče umrlo.

Policijsko. Nekemu Jožefu D., staremu znancu policije, posrečilo se je bilo prevariti trgovca za več ladjiskih zastav v vrednosti gl. 150.—, ki so jih pa pozneje k sredi našli pri nekem družem trgovcu. — Neki mladenec je zahteval od trgovca s ponarejenim naročilom poznate trgovske trdke 15 kilo drožij, toda ko se mu zahtevano hotelo izročiti, skesal se je in pobrisal. — Spet nek drug pobalin, kacij 16 let star, zvalil je štiriletno hčerko, nečega peka v ulicah Farneto, dajoč jej sladčice, na stran ter jej snel iz ušesic zlate uhane v vrednosti gl. 6 in popihal. — Pobožni mešetar se je bil v stolnej cerkvi sv. Justa v voščene sveče tako zamaknol, da se ga je bila jedna prijala, ki jo je v dva kosca razlomil in da bi se ne bila od dežja razmočila spravil jo je varno v dežnik, toda odhajajočega iz cerkve priporoči cerkvenik v še večjo varnost policijskemu stražniku. — V pivarni »al pomo d'oro« pobral je neznane 5 rdeče pisanih lepin prtov vrednih gold. 8. — Spet nek drug: neusmiljenec je odnesel na bregu »Sanità« furlanskemu kmetu polno culo obleke vredne gl. 15. No, na tako velik praznik, kakor je Sv. Rešnje telo, vendar ne bi se smelo niti upijati, še manje pa kasti; take grdeže božja kazen v hipu zadene. Zjutraj tega praznika je preiskoval brezvestni težak nekemu pijanemu ude in žepe; najde mu, ali bolje, najde si res uro in možniček z denarjem, ali o jej, stražnik prime zločinca za tilnik ter ga odvede v senco. Žalostna znamenja naših revnih časov!

Iz Sežane se nam piše: Modri in previdni ljudje kličejo zdravnika k bolniku, ali manje razumni storé prav na robe nalože bolnika, mnogokrat uže prav oslablega, na voz in baid ž njim k zdravniku, včas po več ur daleč. Tako neprevidnost smo opazili pred nekoliko dnevi tu pri nas. K našemu zdravniku g. Zenkoviču je pripeljal iz Senožeč oče svojega na davici ali difteriti bolnega sinčka zdraviti. Ali ni to kaznjiva neodpustljiva neprevidnost? Davica je sama ob sebi zelo nevarna smrtna bolezen, za katero je treba nagle pomoči, ako se hoče bolnik rešiti, pa je tudi nalezljiva in to povikšuje nje nevarnost. Prepričal se je nesrečni oče o veliki nje nevarnosti sam, kajti umrl mu je sin komaj domov dospel. Da mož o nalezljivosti davice niti posmili ali tudi vedel ni, priča nam njegov slabi čin. — Dobro, za ljudsko blagost prav koristno bi bilo, ako bi naši č. gospodje duhovniki in učitelji o prilikah ljudem razlagali nevarnosti raznih, posebno nalezljivih boleznih, in kako naj bi ravnali z bolniki, da bi kolikor le mogoče nevarnost vsaj omejili, bolnika pa čem prej izlečili. Prevažanje bolnikov ni bolnikom nikdar dobro, pač pa vselej slabo, da tudi smrtno nevarno. Kolike nesreče pa utegnejo nastati vsled prevažanja bolnikov z nalezljivimi boleznimi, to si misli lahko vsak količkar razumen človek. Opozorujemo tudi dotična oblastva, naj pazijo in odpravijo take nevarne navade.

Deželna razstava govede v Gorici. V namen da se z novo spodbujo pospeši razširjanje dobre plemenske govede in volov zadelo v goriški deželi, »kleinilo je podpisano c. k. kmetijsko društvo prirediti koncem septembra meseca t. l. deželno razstavo govede s podelevanjem daril določenih iz društvenih zalogov. Darila obstoje v svetinjab, denarji in častnem priznanji in deleži se jih lahko goveda vsake pasme, vsacega plemena in križanja, da je le v deželi rojena in izrejena ter za sposobno spoznana, da se po njej lahko zboljša domača govedoreja. S posebnim oznanilom se objavi dan in

kraj in vse dotične določbe za to deželno razstavo.

Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici je izdalo program slavnosti blagoslovljenja zastave v nedeljo 6. julija. Spored je blizu tale: 1) Na jutro. Sprejem gostov. 2) Ob 10 uri zjutraj: Sveta maša na Kostanjevici. 3) Po maši blagosloavljenje zastave. 4) Poklonitev trakov po deputaciji ženskega oddelka podpornega društva Tržaškega in po deputaciji rožinskih Slovencev. 5) Slavnostni govor društvenega predsednika gosp. pro. Povšata. 6) Odhod v mesto za zastavo. 7) Ob 1 uri poluina banket na vrtu Cattarini. 8) Ob 6 uri zvečer: Velika beseda na vrtu Cattarini. — Natančnejši program prinesemo kasneje.

Vabilo k veselici, katero je prišlo bralno društvo »Sloga« povodom stoletnice in odkritja spominske plošče velezaslužnega rajnega gospoda Matije Vrtovca, župnika in slovenskega pisatelja, v nedeljo na dan 15. junija t. l. v St. Vidu nad Vipavo. Spored: 1. Petje: »Mladini« Ant. Hajdrih. 2. Petje: »Domovina«, A. Nedved. 3. Igra v 4 dejanjih »Idrijski gostje na malega šmarna dan v Vipavi«, spisal R. Dolenc. 5. »Ples«. 6. »Tombola«. Začetek besede ob pol 5 uri popoldne. Vstopnina k veselici 20 kr., sedež 20 kr. Vstopnina k plesu 50 kr. K obilnej vdeležbi najljubše vabi O. ibor.

Javna zahvala.

Podpisane družine se presrečno zahvalujejo vsem onim, ki so skazali toliko sočutja o priliki smrti rajne njh matere, soproge in tašče in onim, ki so smrtne ostanke rajne spremili k zadnjemu počitku.

Trst, 12. junija 1884.

Rodbine Bertolin, Strukelj, Perhavo in Močnik.

Tržne poročilo.

Kava. — Ker je običajna holandska dražba vršila se jako ugodno in po viših cenah, je to uplivalo ugodno na cene tudi našega trga, ki so postale sopet trdne in nekoliko višje. Prodalo se je 4200 vreč Rio po gl. 52 do gl. 67. — Santos stane gl. 54 do gl. 68. — Java gl. 67 do gl. 69. — Portorico gl. 86 do gl. 105. — Ceylon plant. gl. 80 do gl. 105. — *Sladkor* — malo kupčije, prevladuje mlahovost, cene so postale vsled tega niže. — Prodalo se je 5000 vreč po gl. 23½, do gl. 27½. — *Sadije* — v slabem obratu. — Pomeranče, limoni gl. 4 do gl. 7. — mandlji gl. 86 do gl. 88. — *Oržje* gl. 6½, fige v venci gl. 11 do gl. 12. — *opaša* gl. 12 do gl. 16. — *cveba* navadne gl. 9 do gl. 11. — *Eleme* gl. 13 do gl. 24. — *Sultanina* gl. 15 do gl. 40. — *Olje*. — *Maio* kupčije, tendenca mlahova, lastniki popuščajo na cenah. Jadrino gl. 43 do gl. 47. — *namizno* gl. 69 do gl. 86. — *Petrolje* — trdno na ceni gl. 9½, do gl. 10. — *Riž* — italijanski gl. 18½, do gl. 22. — *Rangovni* gl. 12½, do gl. 16. — *Domači pridelki*. Fižol po f. 7 do f. 12.50. — *Maslo* f. 84 do f. 96. — *Žito*: Pšenica ruska f. 9.60 do f. 9.70; a kuruza je zadnje dni zdatno poskočila in stane denes uže f. 7.25 dobra levantinska. — *Les*, srednja kupčija, cene nespremenjene. — *Seno*, dobro obratano prodaje se uže po f. 1.50 do f. 1.80.

Borsno poročilo.

Malo posla, omejena špekulacija; pri vsem tem pa prav dobra tedenca.

Ustanovljeno 1747.

Albert Samassa

c. k. dvorni zvonar
FABRIKANT STROJEV IN GASILNEGA ORODJA
V LJUBLJANI.

UBRANI ZVONovi Z UPRAVO.

Vsake sorte gasilnice izvrstne sestave za občine, za gosilna društva v mestih in na kmetih. Hidrofori vozovi za vodo, vrstne škroplilnice kakor drugo orodje in pripomočki zoper požare.

Crkvene svečnike in druge priprave iz bron.

Sesalke in orodje za vodovode.

Sesalke za vodnjake, za vinske in pivne sode in kadi, za drozganje, za gnojnice, za podzemeljske namene, za ročna in strojna dela. Dalje: kovinsko blago cevi iz litega in kovanega železa s pritiskom, mehovi iz konopnine in gumija itd. po najnižjih cenah. Občine in gasilna društva plačujejo lahko na obroke.

20 svetinj

Javne dražbe.

Dne 21. junija, 31. julija in 19. avgusta t. l. v Trstu. Marije Canavesiova posestva v Kadinu cenjena na f. 32.023 73. — 12. junija, 15. julija in 16. avgusta t. l. v Piranu na for. 4051 26 cenjena posestva bratov Bošnjana in Janeza Piston s Castelvenera. — 7. julija, 7. avgusta in 10. septembra t. l. v Sežani na for. 200 cenjena posestva Jožefa Macarol. — 21. junija, 24. julija in 23. avgusta t. l. v Ajdovščini na f. 1006, cenjena posestva Antona Bratina od Sv. Tomaža. — 23. junija, 24. julija in 25. avgusta t. l. v Tolminu na for. 3800, cenjena posestva Andreja Hrosta iz Kobariča. — 4. julija, 5. avgusta in 4. septembra t. l. v Tolminu, Jožef Korenova posestva, cenjena na for. 4235. — 21. junija, 19. julija in 21. avgusta t. l. v Korminu na f. 19 000 cenjena barona Jožefa Formentinija posestva.

Razpis službe.

Razpisana je služba uradnika delalskega podpornega društva s 1. julijem. Prosilci naj pošiljajo svoje prošnje na podpisani odbor, pri katerem morejo tudi zvedeti službene pogoje. Trst, 15. junija 1884.

Odbor del. podp. društva.

POPOLNO OZDRAVLJENJE IN HITRO

vseh bolezní na živilih, epileptičnih I N SKRIVNIH po moje edini metodi. Plačati ni treba poprej dokler ni dotični popolnoma ozdravil. 2—25

Dr. prof. A. MALASPINA ud mnogih učenih društev

106, FAUBOURG S. ANTOINE 106, PARIS.

Posvetuje in zdravi se pismenim potem.

Drogerija

Girolama Hirsch-a

Via Ghenga nasproti »Lune«

Zaloga

romanskega žveplja I. vrste.

Lug »Fenice« za perice po 20 kr. kilo. Barve, mlete z oljem in vodo. kakor tudi, barve suho-fino mlete I vrste. Zidarski čopiči št. 8 po fr. 2 — jeden: firnež za kočije angleške fabrike Harland & sin v Londonu, konjski fluid od dr. Kwizda itd. 6—10

Budimska grenčica.

Priporoča se od najprvih zdravnikov strokovnjakov tujih in domačih, kot najuspešnejšo vodo grenčico vplivajočo na čiščenje krvi in na ono želodca. — Zamore se je vsak čas dobiti svežo po vseh trgovinah z mineralnimi vodami. 5—10

Lastniki

Bratje Loser v Trstu.

Najboljši

papir za cigaretke

5—36 je pristni

LE HOUBLON

franc. fabrikat Cawleyer in Henryer v Parizu Seari se pred ponarejanjem.

Pristen je ta papir za cigaretke le, ako nosi vsaki listek znamko: »LE HOUBLON« in doljno zavarovalno marko ter signaturo.

500 FEUILLES
FORMAT FRANÇAIS
Cawley & Henry
FAC-SIMILE de l'Étiquette 17 Rue Réaumur à PARIS

Medjunarodna linija iz Trsta v Novi-Jork naravnost.

Veliki prvovredni parniki te linije vozijo redno v Novi-Jork in vsprejemajo blago in potnike po najnižjih cenah in z najboljšo postrežbo. (4)

V NOVI-JORK. Odhod iz TRSTA.

Parnik »East Anglia«, 3400 ton, a 5. dan julija. Parnik »Germania«, 4200 ton, v 20. dan julija. Popotniki naj se obrnejo na

J. Terkuile,

generalnega pasažnega agenta.

Via dell'Arsenale 13, Teatro Comunale v TRSTU.

Kajuta za potnike 200 gld. Vmesni krov 60 gld.

Zaradi vožnje blaga obrne naj se na

Emiliano d'Ant. Poglayen,

generalni agent.

Najbolje in najcenejše

POHIŠTVO

v bogatej zbirki pri

IGNACIJU KRON

TRST

Via al Teatro 1

(Tergesteo).

8—3

Ilustrirani ceniki se pošljejo

kamor koli brezplačno in franko.

Alojzija Mayer-jeva

trgovina piva v STEKLENICAH v Ljubljani

priporoča izvrstno exportno marenno pivo iz pivovarne bratov Kozler-jev v zabojih po 25

in 50 steklenic.

Garantira se šest mesečna obstojnost

tega piva.

9—24

C. k. privilegirano društvo

MIRODILNICA (drogerija)

G. B. ANGELI-JA

v Trstu na lesnem trgu, 1

Ocenjena izdelovalnica čopičev;

zaloga oljnatih barv lastne priprave, firneža angleškega, francoskega, nemškega itd. itd., kakor tudi vrlo izbiri

mineralnih voda,

naravnost od virov naročene, vedno sveže, in jedina zaloga

laka firneža za kočije

iz ocenjene fabrike A. Lefranc-a v Parizu.

Žvepla I. vrste.

10—7

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrdovratnejše želodčne bolezni. Prav izvrstno vstrezajo zoper hemoroide, proti boleznim na jetrih in na trancu, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mlečnih nadležnostih, zoper beli tok, božjast, zoper scropok ter čisti pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo. (16)

Prodajejo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbo in pošiljavo pa edino v lekarnici Cristofaletti v Gorici, v Trstu v lekarni E. Zanetti i G. B. Rovis, G. B. Faraboschi in M. Ravasini. Ena steklenica stane 30 novcev.

Varovati se je pokvarjenih posnetkov, s katerimi se zavolj želje po dobičku tu pa tam ljudstvo goljufa, dasi nimajo nobene moči in vrednosti.

Velika zaloga

MINERALNIH VOD

najveljavnejih vrelov

novi lekarni

MARKA RAVASINI

na trgu pred postajo.

Najnovejši lekovi odličnih laboratorijev, narodne in zunanje specialitete, kemični izdelki in dišavine itd. itd. 6—6

Govori se talijansko, nemško, slovensko in francosko.

Brez te varstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo smatrati kot ponarejeno.

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču,

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter žitcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine polnem trganje, kar dokazuje obilno zahvala Zahteva naj se samo »cvetu zoper Varstv. znamka, trganje po dr. Maliču« s sravnem stojičem znamenjenem; 1 steklenica 50 kr.

Planinski želišni sirup kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost vratobol, prane in pljučne bolezni; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši, nego vsi v trgovini se nahajajoči sokli in sirupi. 20—15

Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje,

najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline 1 stekl. 60 kr.

Anaterska ustna voda,

najboljše za ohranjenje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smradljivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

Kričistične Kroglice, c. kr. priv.,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisočkrat sijano osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skaznem želodcu, jetrih in obistnih boleznih, v škatljah a 21 kr; jeden zavo s 6 škatljami 1 gld. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavo.

Naročila iz dežele izvršé se tako v lekarni pri »samorogu«

Jul. pl. Trnkóczy-ja

na mestnem trgu v Ljubljani.

Gospodu Gabrijelu Piccoli,

lekarju

v Ljubljani.

Velikolet ozdravljam razne bolezni edino le z V.šo »Francova esenca« in to z najboljšim vspehom. Prosim vas še za 12 steklenic. Trst, meseca septembra 1883.

Dr. Pardo,

praktičen zdravnik. Vaša »Francova esenca« oprostila me je izvrstno in popolnoma hude nad dve leti trajajoče bolezni. Izrekam Vam kakor izumniku tega zdravila svojo najtoplejšo zahvalo.

Rakovac na Hrvaškem blizu Karlovca.

Ivan Pušč.

Podpisani potrdim, da je »Francova esenca« gosp. Gabrijela Piccoli moje župnije od marsikake bolezni temeljito ozdravila, se je ljudje z najboljšim vspehom poslužujejo.

Fianona v Istriji meseca oktobra 1882.

Anton Vlasič, župnik-kanonik.

Prosim Vas zopet za 24 steklenic vaše »Francove esence«, ki je za bolezni v želodcu bolje od vsakega drugega zdravila. Tudi naš tovarniški zdravnik jo priporoča.

A. Augusthaler,

montér v tovarni za stroje g. Körösi v Gradcu.

»Francova esenca« je pomagala uže tisočerm ljudem, kakor je razvidno iz zahvalnih pisem, ki jih izdelovalec dobiva. Ta esenca ozdravi bolezni v želodcu in trebuhu, krč, božjast, trebušno in prebajalno mrzlico, zabasanje, hemoroide, zlatenico itd., ki so vse nevarne, ako se o pravem času ne ozdravi. Sklenica velja 10 kr.

16—16